

Силабус курсу Статистика

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Спеціальність: 242 Туризм
Освітньо-професійна програма: Туризм
Кількість кредитів: 4,5
Рік підготовки, семестр: 4-ий, VIII семестр
Компонент освітньої програми:
обов'язковий
Мова викладання: українська

Керівник курсу

к.е.н., доц. **Годя Іван Михайлович**
Контакти: ivan.hodia@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою дисципліни є підготовка студентів до застосування методів статистичного аналізу даних, виявлення закономірностей у соціальних явищах і процесах.

Головними **завданнями** дисципліни є вивчення методологічних та методичних питань статистичного дослідження соціальних і демографічних явищ та процесів, принципів організації статистичних спостережень, методики розрахунку показників, прийомів статистичного аналізу та подання інформації, що дасть можливість виробити навички практичного використання статистичних методів та прийомів у процесі прийняття управлінських рішень.

Навчальний контент

Модуль №1.

Тема 1. Предмет і завдання статистики як науки і навчальної дисципліни.

Джерела статистики. Особливості статистики як самостійної суспільної науки. Взаємозв'язок статистики з іншими науками. Об'єкт та предмет статистики. Основні поняття статистики. Статистичні закономірності. Статистична сукупність. Статистичні ознаки та їх класифікація. Метод статистики. Стадії статистичного дослідження. Суть, джерела та організаційні форми статистичного спостереження. Статистична звітність. Види звітності. Спеціально організовані статистичні спостереження та їх види. Статистичні реєстри. Методологічні та організаційні питання статистичного спостереження. План та програма статистичного спостереження. Види і способи спостереження. Помилки спостереження і контроль за вірогідністю даних.

Тема 2. Зведення та групування статистичних матеріалів.

Статистичні групування. Групування за якісними та кількісними ознаками. Структурне, типологічне і аналітичне групування. Ряди розподілу. Дискретні та

неперервні ряди розподілу. Вибір типу, кількості та розміру інтервалів варіаційного ряду. Статистичні таблиці. Побудова статистичних таблиць (абсолютні, відносні та накопичені частоти). Місце групування і статистичних таблиць у процесі обробки первинної інформації.

Тема 3. Графічний метод аналізу розподілів.

Полігон розподілу. Гістограма розподілу. Основні типи розподілів. Симетричний розподіл. Помірно асиметричний розподіл. J-подібний розподіл. U-подібний розподіл. Три найважливіші теоретичні розподіли. Біноміальний розподіл. Нормальний розподіл і нормальна крива. Розподіл Пуассона. Значення теоретичних розподілів.

Тема 4. Середні величини та міри варіації ознак.

Середнє арифметичне значення. Знаходження середнього арифметичного для згрупованих даних. Мода. Способи обчислення моди. Медіана. Способи знаходження медіани. Середнє квадратичне відхилення. Дисперсія. Формули для обчислення. Варіаційний розмах. Коефіцієнт варіації. Властивості мір розсіяння.

Тема 5. Кореляційно-регресійний аналіз.

Кореляційний аналіз. Коефіцієнт кореляції Пірсона r . Обчислення r для невеликої кількості спостережень. Обчислення r при невеликих значеннях ознаки. Обчислення r для великої кількості спостережень. Коефіцієнт рангової кореляції. Аналіз таблиць спряженості. Поняття таблиць спряженості. Коефіцієнт взаємної спряженості Юла. Критерій взаємної спряженості Пірсона. Поняття регресії, побудова рівняння регресії. Етапи проведення регресійного аналізу. Парна лінійна регресія. Метод найменших квадратів для парної лінійної регресії. Вираження параметрів парної лінійної регресії через числові характеристики показника і фактора.

Модуль № 2.

Тема 6. Населення як об'єкт статистики.

Статистичне вивчення чисельності і руху населення. Основні показники природного руху населення. Показники механічного руху населення. Соціально-демографічна структура населення. Старіння населення та його показники. Сімейний склад населення. Групування економічно активного населення за сферами діяльності, за галузями економіки та іншими ознаками. Соціальна мобільність і зміни структури населення. Завдання статистики в оцінці народжуваності. Статистичні характеристики батьків та немовлят. Загальні коефіцієнти народжуваності та плідності: їх сутність. Методи розрахунку стандартизованих коефіцієнтів та індексів народжуваності. Поняття смертності населення, основні задачі її вивчення та пріоритетні напрями дослідження статистики смертей. Характеристика смертності за причинами. Регіональний аналіз смертності населення. Дитяча смертність: причини та показники. Перехід

до сучасного типу смертності. Материнська смертність та її причини. Методи стандартизації смертності. Індексний аналіз смертності.

Тема 7. Статистика зайнятості і вільного часу населення.

Методи статистичного вивчення економічної активності населення, зайнятості і безробіття: динаміка й структура зайнятості; аналіз причин, поширеності та тривалості безробіття. Бюджет часу населення, його структура. Статистичні показники використання вільного часу населення.

Тема 8. Статистика рівня життя населення.

Доходи населення та їх статистичне вивчення. Існуючі концепції поняття доходу. Середні показники рівня доходів: середньодушовий дохід, середня номінальна заробітна плата, середня пенсія, середній розмір стипендії, середня допомога. Державні соціальні гарантії і стандарти. Модальний та медіанний дохід, коефіцієнти концентрації доходів Лоренца та Джині. Статистичне вивчення споживання матеріальних благ та послуг. Аналіз показників рівня та динаміки споживання Система статистичних показників рівня життя. Поняття «рівень життя населення». Характеристика рівнів життя населення. Обстеження домогосподарств як інформаційна база дослідження рівня життя населення. Індекс людського розвитку. Методика розрахунку індексу людського розвитку. Статистика бідності. Підходи щодо вимірювання бідності. Статистичні показники бідності.

Тема 9. Статистика туризму.

Туризм як об'єкт статистичного вивчення. Предмет і завдання статистики туризму. Підприємства туризму як об'єкти статистичного дослідження. Визначення одиниці спостереження в статистиці туризму. Система показників статистики туризму. Особливості статистичного дослідження в туризмі. Туристське споживання. Показники надходжень від туризму. Структура туристського споживання. Обчислення середньодобових витрат відвідувача. Розрахунок обсягу туристського споживання.

Тема 10. Статистика навколишнього середовища.

Завдання статистики навколишнього середовища. Якість навколишнього середовища як одна з умов життя людини. Поняття розселення населення, його показники. Сукупність елементів навколишнього середовища та їх стан. Завдання статистики навколишнього середовища в сучасних умовах. Система показників статистики навколишнього середовища. Комплексна система показників статистики навколишнього середовища. Показники статистики водних ресурсів. Система статистичних показників стану, охорони та забруднення атмосфери. Показники землекористування. Показники якості природного середовища. Комплексний показник якості навколишнього середовища: методика його розрахунку.

Тема 10. Статистика освіти, культури, мистецтва і відпочинку.

Характеристика освітніх послуг. Характеристика діючої системи освіти. Характеристика освітніх послуг. Статистика рівня освіти населення. Аналіз рівня освіти населення за допомогою показників, що характеризують ступінь охоплення населення освітою. Застосування індексного методу для порівняння рівня освіти населення різних регіонів, країн. Показники статистики дошкільного навчання та шкільної освіти. Побудова соціально-економічної нормалі для характеристики розвитку системи освіти. Соціально-економічне значення статистичного вивчення культури, мистецтва та відпочинку. Споживання населенням послуг культури, мистецтва та туризму. Показники музейного обслуговування. Статистика мистецтва.

Тема 12. Статистика готельно-ресторанного господарства.

Сучасні класифікації засобів з розміщення туристів. Основні показники діяльності колективних засобів з розміщення туристів. Аналіз динаміки та впливу факторів показників підприємств готельного господарства. Аналіз динаміки та впливу факторів показників підприємств ресторанного господарства.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК	ЗК 2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 4 - Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу. ЗК 7 - Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 8 - Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК 9 - Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
СК	СК1 - Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності. СК2 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

	<p>СК3 - Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.</p> <p>СК4 - Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.</p> <p>СК10 - Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.</p> <p>СК17 - Здатність обирати оптимальні способи реалізації туристичних послуг, проводити дослідження споживчих ринків та планувати маркетингові заходи.</p> <p>СК20 - Відстежувати тенденції функціонування національного та світового ринків туристичних послуг, встановлювати взаємозв'язок між розвитком туризму та соціально-економічними процесами у країні.</p>
<p>ПР (очікувані)</p>	<p>ПР 7 - Розробляти туристичний продукт на основі статистичних спостережень.</p> <p>ПР 7 - Ефективно здійснювати просування і реалізацію туристичного продукту.</p> <p>ПР 8 - Вміти та проводити статистичну звітність відповідно до Методологічних положень зі статистики туризму.</p> <p>ПР 10 - Застосовувати принципи організації статистичного спостереження щодо туристичної діяльності для потреб інформаційного забезпечення та прийняття рішень, пов'язаних з розвитком туристичної галузі, створенням сприятливих умов для розбудови туристичної інфраструктури.</p> <p>ПР 10 - Вміти організувати ефективну роботу суб'єкта туристичного бізнесу за рахунок знань про принципи функціонування його структурних підрозділів.</p> <p>ПР 20 - Здійснювати статистичні спостереження за економічними, соціальними і демографічними явищами та процесами. Організувати та проводити вибіркові обстеження домогосподарств, одноразові статистичні спостереження, опитування, моніторинг.</p> <p>ПР 20 - Вивчати, аналізувати й узагальнювати передовий досвід у сфері статистики. Визначати чинники, що впливають на змінюваність соціальних показників і встановлювати взаємозв'язок показників з рівнями чинників.</p> <p>ПР 21 - На основі аналізу інформації виробляти пропозиції щодо покращення соціально-економічної ситуації в регіоні, країні.</p> <p>ПР 21 - Узагальнювати систему статистичних показників з метою висвітлення процесів розвитку регіонів, країни. Складати аналітичні огляди, інформаційні записки відповідно до потреб зацікавлених установ.</p>

Літературні джерела

1. Кильдышев Г.С., Козлова Л.Л. Статистика населения с основами демографии. М.: Финансы и статистика, 2000. 310 с.
2. Кравець А.С., Підгорний А.З. Демографічна статистика. Одеса, ОДЕУ, 2006. 187 с.
3. Пальян З.О. Демографічна статистика. К.: КНЕУ, 2003. 295 с.
4. Підгорний А. З. Курс демографічної статистики: навч. посібн. Одеса, ОДЕУ, 2008. 133 с.
5. Підгорний А.З., Самоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О., Вітковська К.В. Соціально-демографічна статистика: Підручник / За заг. ред. канд. екон. наук, професора А.З. Підгорного. Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2016. 424 с.
6. Повідайчик О.С., Жиленко Р.В. Методи досліджень у соціальній роботі: навч. посібник. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2018. 162 с.
7. Повідайчик О.С., Повідайчик М.М. Соціальна і демографічна статистика (розв'язування задач у редакторі електронних таблиць MS Excel): метод. рекомендації. Ужгород: УжНУ, 2018. 24 с.
8. Повідайчик О.С., Тополянський С.І., Повідайчик М.М. Основи соціальної інформатики: навч. посібник. Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2011. 228 с.
9. Стеценко С.Г. Демографічна статистика. К.: Вища школа, 2005. 236 с.

Допоміжна література

1. Бездекова З. Система показателей социальной статистики: концепция, методология, практика. М.: Финансы и статистика, 2001. 190 с.
2. Гріненко А. М. Соціальна політика. К.: КНЕУ, 2003. 310 с.
3. Грішнова О. А. Людський розвиток. К.: КНЕУ, 2006. 308 с.
4. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навч. посібн. К.: Знання, КОО, 2000. 254 с.
5. Политика доходов и качество жизни населения / под ред. А. Горелова. СПб.: Питер, 2003. 654 с.
6. Соціальна безпека: теорія та українська практика / за ред. І. Ф. Гнибіденка. К. : КНЕУ, 2006. 292 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Сайт Гловного управління статистики в Закарпатській області. URL: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати

лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	50	7	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 0 до 40 балів.

Оцінювання систематичності та активності роботи студента. Протягом семестру проводяться практичні заняття для перевірки засвоєння теоретичної частини навчальної дисципліни та практичного закріплення здобутих знань, дане оцінювання здійснюється в межах від 0 до 60 балів.

Студент, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент(ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік чи іспит